

TRANSITHUIS

2008-2018

NIEUW PERSPECTIEF

INLIA start in december 2009 het project Transithuis, bedoeld om mensen opnieuw perspectief te bieden. Het gaat om vreemdelingen die hoogstwaarschijnlijk geen kans hebben op een legale toekomst in Nederland. Zij staan op straat, zitten in vreemdelingenbewaring of dreigen daarin terecht te komen. Hun situatie is uitzichtloos: ze ondervinden vaak grote belemmeringen die het hen onmogelijk maken om zelfstandig te werken aan een nieuwe toekomst. Het Transithuis helpt deelnemers om deze belemmeringen in beeld te brengen. Wat staat hen in de weg bij duurzame hervestiging in het land van herkomst of een ander land waar toegang en perspectief kunnen worden gewaarborgd? Dit wordt in vertrouwelijkheid besproken en in kaart gebracht om de obstakels vervolgens samen te overwinnen en een duurzame, veilige hervestiging te realiseren.

Het Transithuis voorkomt dat deze mensen op straat komen, omdat ze volgens de wet- en regelgeving geen recht (meer) hebben op voorzieningen. Wie letterlijk op straat moet zien te overleven kan niet werken aan zijn terugkeer. Het project biedt daarom ook onderdak en voorzieningen zoals leefgeld, maar ook faciliteiten zoals het gebruik van telefoon en internet. Consulenten van het project geven de deelnemers intensieve professionele begeleiding bij het werken aan hun (nieuwe) toekomst.

KERK IN ACTIE

Het project komt tot stand als justitiepastores die betrokken zijn bij de doelgroep steeds meer zorg krijgen over het perspectief van deze vreemdelingen. Zij leggen contact met Kerk in Actie, INLIA, het IOM en anderen. Kerk in Actie zamelt in 2008 dertigduizend euro in om het project te kunnen opzetten en vraagt INLIA om de praktische uitvoering voor rekening te nemen. Het ministerie van Binnenlandse Zaken kent vervolgens subsidie toe.

ZIJN EIGEN NAAM

Samuel zat in vreemdelingenbewaring omdat hij uit Nederland moest vertrekken. Samuel komt uit Liberia. Bij aankomst in Nederland – meer dan tien jaar geleden – gaf hij uit angst niet direct zijn echte naam op, maar een alias.

Toen Samuel hier ging studeren, was dat onder die naam. Toen hij vol trots afstudeerde als Bachelor Business Administration, ook. Maar nu hij weg moet uit Nederland en zijn studie wil voortzetten aan de universiteit van Ghana, heeft hij zijn echte naam nodig. Op zijn identiteitskaart, op zijn reisdocumenten, op zijn diploma. Zonder kan hij geen kant op.

Maar dat soort dingen laat zich slecht regelen vanuit de gevangenis. Gelukkig kon Samuel uit de vreemdelingenbewaring en naar het Transithuis. Daar kon hij bellen met zijn vader, contact leggen met de Liberiaanse ambassade in Brussel, met de universiteiten hier en in Ghana. INLIA hielp hem ermee. Tegelijkertijd maakte hij in het Transithuis een ondernemingsplan. Want hij moet wel ergens van leven, tijdens de studie.

Samuel is nu in Ghana een klein bedrijfje gestart dat koekjes luchtdicht verpakt voor plaatselijke bakkers. Daarnaast naait hij zakken voor rijst en koffiebonen. 's Ochtends sealt hij de koekjes, 's avonds naait hij de grote zakken rijst en bonen dicht, overdag studeert hij.

Onder zijn eigen naam.

NIEUWE KANSEN VOOR HEMZELF, MAAR OOK VOOR ANDEREN DE HANDEN UIT DE MOUWEN

Hij is nog maar net anderhalve maand terug in Sierra Leone, maar met de hulp van zijn consulent bij het Transithuis had hij zijn huisvesting en een bedrijfsruimte voor zijn internetcafé al voor vertrek uit Nederland geregeld. Hij kon dus direct aan de slag. Hij verleent nu hand- en spandiensten voor andere mensen die terug willen keren naar Sierra Leone. Bijvoorbeeld het verkrijgen van geboorte-aktes voor identiteitspapieren. Want zonder papieren kan je nergens heen. Ook helpt hij bij het zoeken van werk. Op deze manier ontstaat een domino-effect: zelf hulp ontvangen, om vervolgens weer iemand anders te helpen met zijn of haar toekomst.

het Transithuis verandert levens

Eerste terugkeerhuis illegalen krijgt onderdak in Groningen

Door Ingrid de Jonge

om mensen die dreigen in de illegali te belanden. Dat is voor niemand goed, niet voor hen zelf, niet voor de samenleving. We hebben als kerkelijke organisaties 'beelden', onze know-how te bieden.

In het terugkeerhuis verblijven mensen gemiddeld een halfjaar. Op alle mogelijke manieren wordt geprobeerd, belemmeringen weg te nemen. "We willen deze mensen een nieuw perspectief bieden", zegt Van Tilburg. "En daar hebben we goede ervaringen mee". Hij noemt als voorbeeld een moeder uit Afrika, die niet terug wilde naar haar land omdat haar kinderen er niet naar school mochten. Van Tilburg: "Dat hebben we geëcht en het bleek juist te zijn. Toen hebben we via ons eigen netwerk binnen ICCO, een internationale kerkelijke organisatie, het toech voor elkaar gekregen dat die kinderen daar naar school konden." Ook wordt via die interkerkelijke samenwerking geprobeerd, de acceptatie

in het land van herkomst te vergemakkelijken. De autoriteiten vormen een ander probleem. Veel mensen die nu in vreemdelingenopdetentie zitten, kunnen niet worden uitgezet omdat hun land weigert papieren te verstrekken. De kerken denken dat het, dankzij onderlinge internationale samenwerking, mogelijk is om die documenten alsnog te verkrijgen. "Mochten de autoriteiten toch niet meewerken, dan rest altijd nog een beroep op het buitenschiedrechtium." Volgens de inleidende tekst is er weinig kans op de allerlaatste optie: de illegali- teit. Inlia heeft eerder mensen geholpen bij terugkeer naar het land van herkomst, volgens Van Tilburg met goed resultaat. "Het aantal mensen dat met onbekende bestemming vertrekt was 5 tot 8 procent".

Waar het terugkeerhuis komt te staan is nog niet bekend. Er wordt voor een locatie onder de dakt Grin- gen, een een buiten de stad.

In de jaren vanaf 2009 zijn – eerst op kleine, en daarna op grotere schaal – mensen succesvol teruggekeerd en hebben we niemand aan de straat (terug) verloren. Na het aflopen van de grootschaliger gesubsidieerde project- periode werd het Transithuis weer op kleinere schaal voortgezet. De in het project ontwikkelde methodiek wordt nu ook toegepast in de bbb+ opvang in Groningen en is eigenlijk een 'vierde B': bed, bad, brood en begeleiding.

Het valt INLIA-medewerkers steeds weer op hoe mensen veranderen als ze weer toekomst zien voor zichzelf. Soms kunnen medewerkers er bijna niet over uit hoe groot die verandering is, getuige deze woorden van een medewerker: "Als mensen binnenkomen bij het Transithuis zijn ze vaak gespannen, depressief, zien ze het niet zitten. En als we ze dan uitwaaien op Schiphol, zijn het andere mensen. Mensen die vol goede moed een nieuw leven tegemoet gaan. Daar word je zelf ook blij van."

DE METHODE EN DE OVERHEID

In een expert meeting blijkt dat de overheid wel oren heeft naar de methodiek van activering die het Transithuis toepast. Het Centraal orgaan Opvang Asielzoekers (COA) gaat er in 2014 daadwerkelijk mee aan de slag. Het COA start het programma 'Activeren bewoners Gezinslocaties', gericht op het 'stimuleren en realiseren van zelfstandige terugkeer' van vreemdelingen in gezinslocaties.

De methodiek werkt echter alleen als je de waardigheid van de deelnemers steeds weer centraal stelt. In alles. Dat verdraagt zich helaas niet op alle terreinen met de inzet van overheidsinstellingen als het gaat om afgewezen vluchtelingen. Kerk in Actie en INLIA benadrukken dat alleen een aanpak gebaseerd op de onvoorwaardelijke overtuiging van de waardigheid van die andere mens, kans heeft op slagen. "Daar heeft de overheid nog wel enig huiswerk te doen." (Geesje Werkman)

INLIA

partner of churches, partner of municipalities, partner of refugees,
partner of people